

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újság

Osztályozás

308

Szerző Nagy E.

Cím Bpesti polgár.

Hely

Idő

1910

Forrás: Pesti napló

Személy

Bp.

1910 IV/16

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A budapesti polgár.

Budapest, április 15.

A kis orvos, a dilettáns bakteriológus odahaza, íróasztala szögletén berendezett laboratóriumában a kis üveglemezre rácsöppent egy gombostű-fejnyi huslevest és el kezdi tenyészteni benne a bacillust. A bacillus nyárspolgári boldogsággal lát a családalapításhoz, örvendezve nézi, hogy mint cseperednek föl körülötte a gyermekek, unokák és dédunokák milliói és reszkető kezével megsimogatva hosszú fehér szakállát, elégiúton mondogatja:

— Hiába, mégis szép az élet, ha az embernek magasabb célok is lebegnek a szeme előtt.

Aztán a dilettáns bakteriológus rácsöppent erre az egész vidáman fejlődő társadalomra egy tühegyeni savat, egyszerre vége az egész társadalomnak és rászegzi a mikroszkópját a halottak millióira...

És ha az a kísérleti bacillus rájönne, hogy micsoda dilettáns kedvtelések céljából kellett neki megszületnie és családot alapítania és ha nagyon elbusitáná aláren-

deltségének gondolata, akkor megvigasztalhatnám őt azzal, hogy van valaki, akinek a léte még az övénel is balgább, mostohább: — ez a valaki a budapesti polgár.

Oh te, te száz és százezernyi polgár! Panaszkodtak írónk és művészeink, hogy zagyva a formád, nincs egységesre kialakult arcod. Pedig van és én e sorokat írva látom is arcodat. Nem is félnék, nem is hárgos, nem is kesergő ez az arc, csak közbömbös. Emóciók alig cikáznak át rajta. Sokadalom van valamelyik utcasarkon? Nem érdemes odamenni. Biztos, hogy csak a vilamos gázolt el valakit. Sikoltozik valaki? Nem is érdemes odanézni. Biztos, hogy csak a rendőr gyömöszöli be az őrszobába valamelyikünk feleségét, mert egyedül mert levegőzni az utcán. Nem hoz a pincér kiilit a kávéhoz? No, ezért igazán köhinteni sem érdemes. Biztos, hogy csak a pék akar még egy emeletet ráépíttetni a sarokházára. Valaki lassu, méltóságteljes léptekkel halad el melletted? Nem érdemes tünődnöd rajta, hogy ismered-e, vagy nem. Csak kapd le mélyen a kalapodat, mert biztos, hogy valami kerületi főnök, aki a te szavazatodból lett urrá, tehát a te urad és parancsolód.

Neked nincs egységes arcod, oh budapesti polgár? Látlak ott ülve a villamoskocsiban, amint szelid megadással tartod vigyázva a kezében a jegyet, amit már becsületesen kifizettél, de azért őrizned kell

továbbra is, mint valami szentséget, mert jönnek különféle Jellinek- és Hűvös-generálisok, akik kiharancsolják a kezedből, megszabolgatják, megnézik elől-hátul és aztán visszanyomják a kezembe, hogy csak vigyázz rá tovább szépen.

Látlak téged ott baktatni a te pénzedden emelt Szépművészeti Múzeumban, kötélsorompók között és sóváran pislogsz be a termekbe, amelyek csak csodálatos kabballisztikus alapon kiválasztott napokon tekinthetők meg.

Neked nincs egységesre kialakult arcod? Neked? Igaz, a te arcod nem magamagától alakult ki egységesre. A te arcodat hatóságok, ügyes stréber-vezérek po-

fozták egységesre. Olyan egységes a te arcod, mint a forgalmas bolt küszöbköveé. Ha volt rajta egyéni rajz, rég letaposták róla.

Olvastad, hogy a Mücsarnokban egy csomó képet tönkretettek festékekkel, ceruzával. A Vénusz-szobrokra bajuszt rajzoltak — és még mást is. A tájképeket bevonták egységes tónussal, hogy olyan lett mind, mint valami ködös Mednyánszky-festmény. Ezt olvastad, de azt is bizonyára tudod, oh pesti polgár, hogy nálunk azért teszik közéletünk szobor-nagyságait olyan magas talapzatra, mert ha hozzájuk férnének, letörnék az orrukat. A Halász-bástyán, ahol

orru és füli gyászmagyarkákat csináltak a kártevők.

És amíg a kávéházak pszichopaterei összevont szemöldökkel töprengenek rajta, hogy micsoda patológikus kór rejlik e cél és érdek nélkül, önzetlenül elkövetett rombolások mögött, én és te — oh pesti polgár — mi ketten jól tudjuk, hogy mi ez. Mi tudjuk, hogy a kártevő csiny az iskolában pusztít a legjobban, ott, ahol a legjobban nyomorítja a lelkeket a buta drill. A pedagógia száraz ujjai közül mindig kiszabadul a gyermek fürge lelke és ez a lélek, ha kiszabadul, már a maga ifiúi rugalmassági energiája folytán is csinytevővé válik.

És Budapesten az iskolák fegyelme nem szűnik meg az iskolai évekkal.

Neked nincs egészséges arcod, oh pesti polgár? Ime a te arcod: iskolásfiu vagy aki félszemmel zsarnokaidra pislogsz és hátradugott kezeddal bajuszt rajzolsz Vénus arcára!

Nagy Endre.